

קסינג'ור לימד את רבין את לסדר את קסינג'ור -

זהו אחד הגילויים בספר חדש על רבין

לכאן לשמוע ציונות, אלא לגמור דברים לפני ועדת ז'נבה. בנושא הפרדת הכוחות אמר קסינג'ור לרבין: לדבריו: "מה התרגשת ונפתעתם כליכך מהמגע עם הישרים בין קצינים ישראליים ומצריים בקילומטר ה-101? כליכך התרגשתם מה"מגע הישיר" הזה, שמיהרתם לתת את הסמכתם העקרונית לכך שכוחות מצריים סימליים יישארו ממירוח לתעלה."

אכזבה צורבת

הספיר רבין לגולדה באותה שיחה: קסינג'ור נדחם מהמסרה-ההבנה הדיפלומטי-פוליטי שהפגינו נציגי ישראל (ובראשם האלוף אהרון יריב) בקילומטר ה-101. "מח אתם ממה רים?" התריס קסינג'ור, "גסו להרוויח זמן. בינתיים יבוא הקיץ, ומשבר הדלק לא ילחץ כליכך על אירופה המערבית."

אם רציתם לעשות ויתור למצריים — המשיך קסינג'ור לפי הדו"ח של רבין — זאת אומרת שאתם בנקודת חולשה. כלומר, אתם חוששים מהמצרים. אבל אם אתם, הישראלים, הייתם עור שים את הויתור הזה לנו, לאמריקאים — יכולנו להציג זאת לפני המצרים אחרת: כאילו אתם הישראלים אינכם חוששים מהם — אלא מאיתנו, ובלחצנו ויתרתם. אני הייתי יכול לקשור את הויתור הזה עם חרב הנפט, ולדרוש שמצריים תפעיל את השפעתה לצימצום תמורת נסיגה ישראלית ממערב לתעלה.

רבין אמר לגולדה באותה שיחה — ויש לזכור כי עדיין לא היה אז שר בממשלה, אלא בכחית, "קביצור": תמורת הנסיגה הראשונה חיבת ישראל לדרוש ממצריים את פתיחת תעלת סואץ, ניקוייה ומתן חופש מעבר בה לאוניות ישראליות. אם לא יקבלו המצרים תביעה זו, אין ישראל צריכה לוותר. "חייבים אנו", אמר רבין, "לעמוד על דעתנו עם כל הכוח ועם כל הנכור נות להילחם."

לא היה ספק כי רבין השיא עצה זו בעצה אחת עם קי קסינג'ור שסבר באותם הימים, כי ישראל צריכה לגלות עמדה תקיפה יותר במשאומתן עם מצריים.

באותה שיחה השיא רבין לגולדה עצות משלו, והוסיף לגלגל באוזני גולדה דברים בלתי-נעימים נוספים מפיו קסינג'ור.

אמר קסינג'ור לרבין: איכותם אותנו בעניין כוח-הארתעה שלכם, הופתעתם במילחמה, לא מנעתם צליחה. אחר-כך לא פעלתם במהירות. אמרתם שזה יקח לכם ארבעה ימים בלבד את המצרים ולהשמיד את גייסותיהם. אחר-כך באתם ואמרתם שזה ייקח ארבעה ימים נוספים, וכך הלאה.

"אכזבה צורבת מישראל בגלל מהלך המילחמה וחוצאותיה" — כך, פחות או יותר, הגדיר רבין באותה שיחה את עמדה קסינג'ור. יש לזכור, הסביר רבין — כי בדרך-כלל אין קסינג'ור מגלה את צפונות ליבו, גם לא לאנשי-הצוות הקרובים שלו. הוא אינו ממחר לדווח, ואת עיקרי הדברים הוא שומר לעצמו. מכאן מובן עד כמה צרבה לו האכזבה הישראלית, אם כך התבטא בגינה.

להתעקש במשאומתן

לטענת רבין, הפציר בו שרה-החוק האמריקאי להעביר את הדברים לידיעתה של גולדה, אף-על-פי ששיחתם נשאה אופי פרטי, קינח קסינג'ור את השיחה ב"סיפור סיני":

בהגיעו למסע נוסף בפיקין, ישר מסיבובו במיורח-התיכון, בין קהיר לירושלים, נתקבל קסינג'ור גם על-ידי מארס-הטינונג. ה"יור" אמר לקסינג'ור דברים ברורים: הוא רוצה שתעלת סואץ תישאר סגורה, כי סין העממת חוששת מתוכניותיה הי-תוקפניות של ברית-המועצות כלפי פקין. היא חוששת מכך שפתיחת תעלת-סואץ תביא להגברת כוחה הימי של ברית-המועצות באוקיאנוס ההודי.

מאידך לוחץ סאדאת, ועימו הרוסים, לפתוח מחדש את ה"תעלה, ובכך: כיצד יפעל קסינג'ור — לפי האינטרס הסיני או הסובייטי?

רבין עצמו השיב על השאלה בשיחתו עם גולדה: אם לא תהיה לקסינג'ור ברירה — ואומנם כך ניראה הדבר במצב הי-חסים ישראלי-מצריים-רוסינג'ור ומוסקבה — הוא יפעל לפתיחת התעלה, אפילו יכעיס הדבר את ה"יור" מאו.

כך הסתייעה גולדה באותם ימים בעצותיו ובהדרכתו של יצחק רבין, גם אם היה מזה עשרה חודשים אורח פרטי, שגבר-לשעבר "מחוסר-עבודה" — ומשולל תפקיד.

גולדה לא השכילה להבין את תביעתו של יצחק רבין, על-סמך עצותיו של קסינג'ור, להתעקש במו"מ עם המצרים.

עד כאן הדיווח מתוך הספר, "היורש", נראה שאת העצות שגולדה הפך לשכילה לקבל ממנו, אימץ יצחק רבין לעצמו כאשר הפך לראש-ממשלה. בעומדו בראש צוות השרים הי-ש-ראליים שניהל את המשאומתן עם מצריים בדבר הסכמת-הפרדה נוסף בתיווכו של ה"יור" קסינג'ור, נקט רבין בדיקו באותה סאקטיקה של התעקשות, "להרוויח זמן", כפי שחווה רח לו בשעתו ה"יור" קסינג'ור עצמו.

מה שרבין לא השכיל להבין הוא, שכמו אותו כלב זקן בבדיחה העממית, יכול היה קסינג'ור להרשות לעצמו לומר לו: "לי אתה יכול להריח מאחורי!"

בדיחה העממית מספרת על הכלב הצעיר שראה כלב זקן בלהקה של זאבים ופנה אליו בבקשה שילמדו כיצד להתחזק כזאב. אמר הכלב הזקן לכלב הצעיר: "כל מה שאתה צריך לעשות זה לחשוף את שיניך כשאתה פוגש זאב, ולרחרר מלפנים במקום מאחורי." עשה הכלב הצעיר כפי שהורה הזקן, וראה ברכה בעמלו. הזאבים קיבלוהו כאחד משלהם. לימים נתקל הכלב הצעיר בכלב הזקן שוב, חשף את שיניו לקראתו והחל מרחרר לו מלפנים. אמר לו הכלב הזקן: "אני מכיר אותך, לי אתה יכול להריח מאחורי." מוסר-ההשכל של בדיחה עממית זו מצוי גם באחד הגי-לויים, הכלולים בספר חדש העומד לראות אור בימים הקרו-בים, והנושא את הכותרת, "היורש". הספר, הסוקר את הי-קאריירה של יצחק רבין עד הגיעו לראשות ממשלת-ישראל, יופיע בהוצאת ניסן פלג, ללא ציון שם מחברו. אולם על-סמך הגילויים והפרטים האינטימיים הכלולים בו ניכר כי המחבר, או מחבריו האלמוניים של הספר, מתמצאים היטב במתרחש סביב ראש-הממשלה.

אחר מפיקי הספר מאלף במיוחד, משום שהוא מצביע על תכסיסי המיקוח שאותם נקט יצחק רבין במגעיו הא-ח-רונים עם שרה-החוק האמריקאי, ה"יור הנרי קסינג'ור.

מגלה הספר: זמן קצר לאחר מילחמת יום-הכיפורים, בשלהי 1973, הו-י מינה ראש-הממשלה גולדה מאיר את יצחק רבין לשיחה סודית, בת שעה וחצי. גולדה הקשישה, פגועה מסערת המאורעות ומן

קפלה השגרירות הפרטית, ופגנתה את מקומה לשגרירות הרשמית של המדינה. קוק ומרלין באו ארצה, הצטרפו לתנועת חרות, נבחרו לכנסת הראשונה — אך התי-אכזבו במהרה ממנהיגותו של מנחם בגין ופרשו.

מרלין חזר לאמריקה, הקים מוסד לעיו-נים מדיניים, אך מבקר לעיתים קרובות בארץ ועוקב אחר הנעשה כאן. במשך השנים, השמיע באורח פרטי ביקורת קט-לנית על מדיניות ממשלת ישראל.

קוק חזר גם הוא לאמריקה, התעשר בעיסקי-ניפט בקובה, איבד את נכסיו שם במהפכה של פידל קסטרו, התבטס מחדש. מזה כמה שנים הוא מבלה את עיקר זמנו בישראל, ניסה להקים עיתון-ערב חדש כדי להטיף נגד מדיניות הממשלה.

הייד קוק

צבא-חילואים לממשלה

לפני כשבועיים נשא צעירה צברית, נילי השכל, לאשה, את נישואיו חגג במסיבה פרטית — יומיים לפני הופעת מודעת הענק.

בלי גבול. גילוייהדעת מטיף ליוזמה מדינית ישראלית חדשה. הוא מכיר בקיומו של עם פלסטיני, אך מבטל את קיום אש"ף. הוא שולל לחלוטין את קיומה של מדינה פלסטינית בגדה המערבית וברצועת עזה, ומבקש לכפות על הפלסטינים אחדות עם עבר-הירדן. הוא מבקש להעניק למלך חוסיין מעמד של המנהיג הפלסטיני הבכיר, ואף מציע לחוסיין תפקיד של "נשיא המ-דינה הפלסטינית". בעיני הדוגלים בפיתרון פלסטיני, עשוי גילוייהדעת להיראות מיור-שן.

אין גילוייהדעת מפרט את גבולות המדי-נה הרצויים לבעליו.

בעניינים מציע גילוייהדעת לבטל את חוקי-השבות, או לתקנו כך שיבטל את ההפליה בין יהודים ולא-יהודים. כל נדרף יהיה זכאי לבוא לישראל. למעשה, חוזרים קוק ומרלין לאבאנה הקודמת שלהם בין "יהודים" ו"עברים", במהדורה חדשה של "יהודים" ו"ישראלים". הם מציעים לערוך בחירות תוך שנה, כדי להגיע בארבע שנות כהונתה של הכנסת הבאה להכרעה בכל בעיות-היסוד של המדינה.

מודעה היא פעולה. קורא גילוי-הדעת יכול לקבל את הרושם כי כוונת השניים היא להקים רשימה חדשה בבחי-רות הבאות, על סמך מצע זה. אולם קוק הכחיש זאת בתוקף. איננו חושבים שהכנסת היא הזירה היחידה לפעולה פוליטית, אמר. "גם פיר-סום המודעה שלנו הוא פעולה פוליטית. אנחנו רוצים לחזק את הוויכוח על בעיות המדינה."

סען קוק: "לצבא יש מילואים. על הנגהת המדינה אין מילואים. היא מורכבת מ-1000 איש. הנבחרים על-ידי 1700 איש. צריכים להקים חיל-מילואים של אנשי-מחשבה, ש-י יוכלו לעזור בפיתרון בעיות המדינה."

בינתיים ממתינים השניים לתוצאות מר-דעתם. הם ביקשו את קוראי המודעה להו-דיע להם אם הם מסכימים לתוכן המודעה, או לחלק ממנה. אך אינם מסכימים אך סבורים כי ניסיונם החדש ויכוח על בעיות המדינה הוא חיובי.

על-פי כמות התגובות, יחליטו על המשך דרכם.

הביקורת הקשה שהוטחה בה מכל עבר על חלקה במחול, זקוקה היתה לעצת הדרך, לפני נסיעתה לפגישה קשה עם הנשיא ניקסון ושרי-החוק קסינג'ור. אף שהיה עדיין בבחינת סטאטיסט על הבמה הפוליטית בישראל, היה זה רבין שידע להשיא לגולדה את העצות הנכונות, כיצד לעמוד מול לחצי נשיא ארה"ב.

זמן רב אחרי שחזרה מאותה פגישה בוואשינגטון עוד הדהדו באוזניה של גולדה דברי הנשיא, שנימת אותה נתלונתה אליהן.

אמר לה ניקסון: "עשיתי בשבילכם שלושה דברים קשים בזמן המילחמה: דחיתי ככל האפשר את מועד כניסת הפסקת-האש לתוקפה; סיפקתי לכם נשק ברכבת אווירית; הרתעתי את ברית-המועצות. ספק אם אוכל לחזור ולעשות דברים אלה, במידה והאש תתחדש באשמתכם..."

גולדה ויועציה חרדו מאוד מהגדרה זו של הנשיא. חרדה זו ניכרה היטב בחודשים הבאים, בנסיגותיהם למבואות מתעלת-סואץ ומקוניטרה. וזאת למרות שניכסון לא אמר שיתקשה לע-זר לישראל, "אם ישראל תפתח באש", אלא אם יקרה הדבר "באשמת" ישראל. וזהו מושג רחב מאוד.

באווירה זו המתינה ראש ממשלת ישראל בחשש לגיחה האווירית החדשה של קסינג'ור, י-16 בדצמבר 1973. ושוב, כמה ימים לפני בואו של קסינג'ור, זימנה גולדה את רבין אליה להתיעצות כיצד לנהוג בקסינג'ור ומה לעשות עימו. או היא לא חלמה כלל שרבין ירש אותה. היא כלל לא חשבה או לפרוש או להתפטר.

רבין ניצל את ההזדמנות כדי למסור לגולדה על פגישתו הבלתי-רשמית עם הנרי קסינג'ור, בסוף חודש נובמבר 1973 בווינגטון. רבין נסע אז לארה"ב מטעם ה"בונדס", וקסינג'ור הזמין אותו לשיחה על ארוחת-בוקר.

אמר רבין לגולדה: "כדאי שתדעי כי קסינג'ור לא בא